

Една от най- вредните и опасни мисли е „Всички правят така“

/Лев Толстой/

Ако съществуваше универсален разговорник на всички езици на света, съдържащ най-често използваните изрази в международен мащаб, то „Всички правят така“ може би щеше да бъде сред първите редове на началната страница. Но тълкуването на тази фраза би било ненужно, тъй като тя се е превърнала по-скоро в ценност и начин на живот. „Всички правят така“ - сериозен аргумент, който служи като оправдание и утеха на мнозина, които по един или друг начин не са постигнали желаното и са започнали да вървят по отгъпкани пътеки. Съвременният ценностен ориентир, който кара човек да промени поведението си, за да отговори на натиска на групата, опитвайки се да е в хармония с нея, приемайки предложените или наложени норми. Ако действаш според него, одобрението на социума ти е гарантирано и животът ти ще е малко по-лесен.

Всеобщо схващане е, че тези възгледи принадлежат само на по-младите поколения. Е, аз мога да оспорвам това, понеже дори дядо ми е в крак с тази мода- гледа съвременни сериали, използва компютър самостоятелно и има едни такива наклонности да ми разказва за „нещата от живота“. Засега от него съм научила, че на 19 години *трябва* да вляза в университет със съвременна „бизнес“ или „мениджмънт“ специалност, а всъщност може да е нещо класическо като икономика или медицина- също като голямата дъщеря на съседката отсреща или пък внучката на пенсионирания военен от долния етаж. Но в никакъв случай инженерство или пък компютри – „и те са модерни, дядовото, ама ти си момиче, *не може така*.“ Дядо ми довери също така, че нещата не стоят вече като едно време и *не трябва* да бързам да се омъжа на 20, първо трябва да е кариерата, иначе ще си прецакам живота. Не искам цял живот да бъда продавачка в магазин– „какво ли ще кажат хората?!“ Дядо може да ми препоръча поне пет предавания, които разказват историите на жени в тази ситуация и аз *не бива* да съм като тях. Също така *не трябва* да се омъжвам за художник или музикант, понеже подобни професии в наше време нямат бъдеще, а и ще трябва цял живот да го издържам. Но пък има ли късмета да придобие слава... е, не е нужно да го изричам, ама *да си зная*, че не винаги ще съм млада и красива. А пък програмист? Да, той ще печели добре, ама пък тези типове са *винаги* асоциални и живеят в собствения си свят. И дума да не става, ако е по-нисък, твърде висок или по-млад– психолозите по телевизията казали, че това не е здравословно. Все пак те знаят най-

добре. И още много работи ме е научил дядо, но няма да издавам тези (обществено известни) тайни.

Ако обаче твоят дядо не е толкова услужлив и не ти поднася наготово тези уроци за Живота, то съм сигурна, че ти вече ги знаеш, макар и подсъзнателно. Случайни шушукания в тълпата ежедневно ти напомнят как да се държиш и най-вече кое няма да бъде прието. Еднообразните дрехи във всичките магазини на главната улица ти вменяват как да се обличаш *като всички останали*, подсказват ти как да се впишеш. Отвсякъде лъскави, блестящи квадрати, продаващи всичко, ти крещат, че имаш остра нужда от нещо, понеже 9 от 10 човека вече го имат. По радиото в градския транспорт пускат най-новия музикален хит за 4-ти път в рамките на последните 15 минути, понеже всички сега го слушат. Не можеш да се сърдиш на онези от радиото, разбира се, те ти правят услуга и ти дават ценни насоки за това каква ще е основната тема за разговор днес.

Та пак да се върнем към моя дядо. Напоследък мисля много за него. Дядо мечта, нали? Не всеки може да се похвали с такъв дядо- какъв беше, а какъв стана! Още помня как ми размахваше пръст всеки път, когато се подвеждах по лудориите на другите деца, и ме питаше „И ако те се 'фърлят от моста, ти ще се 'фърлиш ли подире им?“. За дядо това беше реторичен въпрос и винаги съм смятала, че той очаква отговорът ми да е отрицателен. Но вече не съм сигурна. Май ценностите наистина са се подменили. Ние, хората, сме продали мечтите си в името на това да се впишем в общност, която е забравила как да мечтае. Толкова е лесно да се увлечеш по множеството, просто защото инстинктивно искаш да си част от „чутите“. Да се бориш с този инстинкт е като да се бориш срещу човешката си природа. Бързо се върви по отгъпкани пътеки, а и е по-вероятно да срещнеш съмишленици по пътя си. А за нас, като социални същества, това винаги изглежда толкова важно.

Но пък изисква само малко дистанцирано наблюдение, за да осъзнаеш, че тълпата може би не е идеалното място, на което би искал да бъдеш. Защото по този начин се обричаш да живееш чужд живот, а какво му е интересното на еднообразието?

Ще ми се в света да има повече място за онези, на които им е трудно да открият себе си, но продължават да търсят. Онези, които играят не само за да спечелят. За онези, които дръзват да са различни от „нормата“. За хора като мен. Които застават зад избора си. Които имат смелостта, която се изисква, за да изречеш на глас думите „Дядо, разбирам! Но аз ще правя *така*, а нека *всички те* правят наопаки!“

Марина Парушева
IX^д клас ,гр. Варна